

Století republiky

V rámci připomenutí sta let novodobé české státnosti přichází Národní památkový ústav v sezoně 2018 s projektem *Století republiky*, ve kterém zaměří svoji pozornost zejména na období předválečného Československa. S využitím dobových materiálů však připravuje i řadu přednášek, výstav a dalších aktivit věnovaných dalším tzv. osudovým osmičkám našich dějin.

Výstava *Architektura ve službách první republiky* představí v regionech i celostátně reprezentativní průřez nejzajímavějšími kulturními památkami, stavebními a technickými počiny v souvislosti s vytvářením úřední infrastruktury nového státu, jako jsou například úřední a společenské domy. Mezi zmíněnými budovami jsou ale také bankovní a obchodní domy, církevní objekty, domy umění, krematoria, technické stavby, jako mosty či tovární objekty, polikliniky a lázeňské areály. Nezapomene ani na význačná jména světových architektů, kteří se svými realizacemi zapsali do fondu české architektury. Druhou linií představení prvorepublikové architektury bude výstava *Pomníky Velké války*. Obyvatelstvo nové republiky nedávno historii připomínalo řadou pomníků, které vznikaly v oblastech českých, německých i národnostně smíšených. Vybrané pomníky budou představeny v rámci putovní výstavy na panelech se základními identifikačními údaji a fotodokumentací. Vedlejším cílem je též posoudit, zda tento segment uměleckých děl obsahuje taková, která by měla aspirovat na statut kulturní památky.

Zámek Zákupy chystá novou prohlídkovou trasu *Letní sídlo posledních českých panovníků 100 let v majetku státu*. Prohlídková trasa připomene éru první republiky na zákupském zámku zpřístupněním někdejšího úřednického bytu v prvním patře a zároveň představí probíhající reinstalaci ve druhém patře, kde se nacházely pokoje bývalé panovnické rodiny.

Vila Stiassni v Brně připravila výstavu věnovanou československým státníkům a významným státním návštěvám, které nocovaly v této takzvané vládní vile. V srpnu se v Praze jako připomenutí pražského jara a invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa uskuteční *Sympóziu o pražském jaru a srpnu 1968*. Stejnému období se pak bude věnovat výstava *Společenské změny po roce 1968 a normalizace*. Výstavní exponáty představí tzv. „normalizační poměry“ po roce 1968 s důrazem na represivní opatření vedoucí k potlačování práv a svobody občanů v Československu.

Zámek Stekník zase výstavou *Jak se češe do větele* připomene dobu chmelových brigád, jejichž účastníci bývali na zámku ubytováni. Výstava ve skanzenu v Zubrnících pak ukáže, jakými změnami prošel český venkov mezi lety 1938 až 1988. Tématu života na venkově se věnuje i Soubor lidových staveb Vysočina – Betlém Hlinsko výstavou *Magické osmičky: 1848 – 1948 – 1968*. Výstava bude věnovaná proměnám způsobů života na venkově od zrušení roboty, přes kolektivizaci až k normalizaci.

V září se v Kroměříži uskuteční mezinárodní konference *Kořeny parlamentarismu v Evropě – 170 let ústavodárného říšského sněmu na Arcibiskupském zámku v Kroměříži a jeho význam pro vznik středoevropských států v roce 1918*.

Kastelánské prohlídky na zámku Hluboká zavedou návštěvníky do soukromých apartmánů posledních generací hlubocko-krumlovské větve schwarzenberského rodu. Výklad bude zaměřen především na období první republiky, kdy byl vládnoucím knížetem Jan Nepomuk (1860–1938), kterému se správou rodinného majetku významně pomáhal jeho syn Adolf (1890–1950). Návštěvníci se dozvědí, jak klíčové historické milníky ovlivnily životní osudy posledních dvou Schwarzenbergů na Hluboké.

Zámek v Náměšti nad Oslavou připravuje výstavu k výročí 100 let vzniku Československé republiky, která představí nově instalované interiéry a život na zámku v době první republiky a která bude doplněna i historickým kolokviem o situaci šlechty po roce 1918 a životě posledních majitelů náměšťského zámku v meziválečném období. Stejně výročí bude v závěru roku připomínat státní

zámek Lemberk. Námětem akce *Vánoční hrané prohlídky aneb Nové zvyky nové republiky* budou dopady, které mělo založení nového státu na rodinu Clam-Gallasů. Roku 1918 v důsledku zavedené tzv. daně z oken byl František Clam-Gallas donucen pronajmout československému ministerstvu financí svůj pražský palác a prožít tak vánoční svátky společně s rodinou na některém ze svých severočeských zámků.

Informace o projektu [Století republiky](#) budou zájemcům dostupné na webových stránkách NPÚ.